

SLOVENSKÁ REČ

JAZYKOVEDNÝ MESAČNÍK PRE ŠKOLU A PRAX

Rediguje

redakčný sbor pracovníkov Ústavu slovenského jazyka Slovenskej akadémie vied

ŠTEFAN PECIAR (hlav. a zodpovedný redaktor), GEJZA HORÁK, JÁN HORECKÝ,
EUGEN JÓNA

ROČNÍK XVIII (1952—53)

VYDÁVA NAKLADATELSTVO SLOVENSKEJ AKADÉMIE VIED V BRATISLAVE

OBSAH

<i>Blanár Vincent</i> , K novému vydaniu Pravidiel slovenského pravopisu — —	11—17
<i>Dvonč Ladislav</i> , Kvantita substantív na <i>-teľ</i> a <i>-č</i> — — — — —	193—204
Písanie <i>i</i> , <i>y</i> v spisovnej slovenčine — — — — —	141—151
<i>Habovštiak Anton</i> , O výslovnosti skupín <i>le</i> , <i>li</i> — — — — —	225—234
<i>Horák Gejza</i> , Učiteľova reč — — — — —	1—10
Ukážka vyučovania gramatiky na škole II. stupňa — — — — —	204—214
Výklad významu slov a rozvíjanie myslenia žiakov — — — — —	105—110
<i>Horecký Ján</i> , O hlavných princípoch slovenského pravopisu — — — — —	77—81
Prehľad tvaroslovných zmien v návrhu na nové Pravidlá — — — — —	110—115
Prehľad úprav v kmeňosloví v návrhu na nové Pravidlá — — — — —	151—154
<i>Horecký J.</i> a <i>Peciar Š.</i> , K jednotlivým bodom novej pravopisnej úpravy — — — — —	35—47
<i>Jóna Eugen</i> , Slovenčina v novej školskej sústave — — — — —	393—398
<i>Kalinin I. A.</i> , Učenie J. V. Stalina o spoločenskej úlohe jazyka — — — — —	65—71
<i>Oravec Ján</i> , Používanie zámen <i>sám</i> — <i>samý</i> — — — — —	289—300
Pravopisná úprava a školská prax — — — — —	17—27
Väzby slovíes <i>užiť</i> — <i>užívať</i> a ich odvodenín — — — — —	405—411
<i>Peciar Stefan</i> , K jednotlivým bodom novej pravopisnej úpravy — — — — —	81—86
Po III. celoslovenskej konferencii školských pracovníkov — — — — —	137—140
(Viď aj <i>Horecký J.</i> a <i>Peciar Š.</i>)	
<i>Ružička Jozef</i> , K rozboru vety — — — — —	257—270
Príspevok ku skladbe slovesa <i>byť</i> — <i>som</i> — — — — —	398—405
<i>Štoľarov I.</i> , Rozvíjanie logického myslenia žiakov v procese vyučovania gramatiky — — — — —	71—77
<i>Šalingová Mária</i> , O dvojtvaroch v spisovnej slovenčine — — — — —	27—34
Úvod k Pravidlám slovenského pravopisu — — — — —	384—391

PODNETY A DISKUSIE

<i>Bednár Alfonz</i> , Príspevok k diskusií o úprave slovenského pravopisu — —	369—371
<i>Bělič Jaromír</i> , Príspevok k diskusií o úprave slovenského pravopisu — —	346—347
<i>Blanár Vincent</i> , Príspevok k diskusií o úprave slovenského pravopisu — —	348—350
<i>Branko Pavol</i> , Ku kritike prekladov a k niektorým problémom prekladateľstva — — — — —	215—219
<i>Čechová Olga</i> , Príspevok k diskusií o úprave slovenského pravopisu — —	350—352
<i>Đurovič L.</i> , Príspevok k diskusií o úprave slovenského pravopisu — —	357—359
<i>Dvonč Ladislav</i> , K otázke dvoch jazykovedných termínov — — — — —	415—418
K otázke písania niektorých skratiek — — — — —	178—180
Skloňovanie ženských priezvisk typu <i>Figuli</i> — — — — —	240—243
<i>Gosiorovský Miloš</i> , Príspevok k diskusií o úprave slovenského pravopisu — —	377—379
<i>Habovštiak A.</i> , Odpoveď súdruhoví Hečkovi — — — — —	124—126
<i>Havráněk B.</i> , Príspevok k diskusií o úprave slovenského pravopisu — —	360—363
Prívet k diskusií o úprave slovenského pravopisu — — — — —	343—344
<i>Hečko František</i> , Príspevok k diskusií o úprave slovenského pravopisu — —	344—346
<i>Horák Gejza</i> , Gramatický vzor — — — — —	300—304
<i>Horecký Ján</i> , O prekladoch odbornej literatúry — — — — —	270—274
Poznámky k návrhu Pravidiel — — — — —	171—174

Stranník či straník — — — — —	181—182
<i>Hudák Štefan</i> , Doplnok a ako ho podávať žiakom — — — — —	87—91
<i>Chorváth Michal</i> , Príspevok k diskusií o úprave slovenského pravopisu —	372—375
<i>Jenča Imrich</i> , Príspevok k diskusií o úprave slovenského pravopisu —	376—377
<i>Jesenská Zora</i> , Moje pripomienky k návrhu Pravidiel — — — — —	164—170
Príspevok k diskusií o úprave slovenského pravopisu — — — — —	352—355
<i>Klíšký Rudolf</i> , Príspevok k diskusií o úprave slovenského pravopisu —	355
<i>Koperdan Štefan</i> , Poznámky ku skloňovaniu podstatných mien v návrhu na nové Pravidlá — — — — —	234—240
<i>Kostolný Ondrej</i> , Príspevok k diskusií o úprave slovenského pravopisu —	355
<i>Krajčovič Rudolf</i> , Príspevok k diskusií o úprave slovenského pravopisu —	367—369
<i>Lapárová V.</i> , O jednom zlom preklade — — — — —	304—307
<i>Matuška Alexander</i> , Príspevok k diskusií o úprave slovenského pravopisu	359—360
<i>Meliš-Čuga Ludovít</i> , K návrhu nových Pravidiel slovenského pravopisu —	116—124
<i>Mózer František</i> , Príspevok k diskusií o úprave slovenského pravopisu —	350
<i>Nedved Anton</i> , Prívet k diskusií o úprave slovenského pravopisu — —	321—322
<i>Novák Ludovít</i> , Príspevok k diskusií o úprave slovenského pravopisu —	347—348
<i>Paulíny Eugen</i> , Väzba slovesa „usilovať sa“ — — — — —	307—309
<i>Pavlík Ondrej</i> , Prejav k diskusií o úprave slovenského pravopisu — —	322—328
Záverčný prejav k diskusií o úprave slovenského pravopisu — —	382—384
<i>Peciar Štefan</i> , K diskusií o prekladani — — — — —	155—160
Referát k diskusií o úprave slovenského pravopisu — — — — —	328—341
Záver k diskusií o úprave slovenského pravopisu — — — — —	380—382
<i>Petrikovič Ján</i> , Opis na priemyselných školách strojníckych — — — —	160—164
<i>Pišút Milan</i> , Príspevok k diskusií o úprave slovenského pravopisu — —	375—376
<i>Ružička Jozef</i> , Ako písať tvary činného prítomného — — — — —	91—93
Časové vety pri formálnych vetných členoch — — — — —	412—413
O tvorení trpného prítomného — — — — —	175—178
<i>Štolc Jozef</i> , Kvantita predpôn v deminutívach — — — — —	413—415
Príspevok k diskusií o úprave slovenského pravopisu — — — — —	363—364
<i>Trávníček Fr.</i> , Príspevok k diskusií o úprave slovenského pravopisu — —	366—367
Prívet k diskusií o úprave slovenského pravopisu — — — — —	341—342
<i>Uhlár Vlado</i> , Kvantita tvarov osobného zámena <i>on</i> a zámen privlastňovacích — — — — —	219—222
Príspevok k diskusií o úprave slovenského pravopisu — — — — —	364—366
<i>Váhala František</i> , Príspevok k diskusií o úprave slovenského pravopisu —	371—372
<i>Záborský Viliam</i> , Príspevok k diskusií o úprave slovenského pravopisu —	355—357

POSUDKY, REFERÁTY, ZPRÁVY

Abakumov S. I., <i>Metodika punktuacii</i> . Ján Horecký — — — — —	278—279
Baranskij N. N., <i>Náčrtok školskej metodiky ekonomickej geografie</i> . Ján Horecký — — — — —	419—421
<i>Český jazyk</i> . Ján Oravec — — — — —	100—102
Dąbrowska Mária, <i>Noci a dni</i> . F. Buffa — — — — —	55—60
Dobosiewicz S.—Tokarski J.—Wieczorkiewicz B., <i>Kultura języka</i> . Ján H o recký — — — — —	274—275
Dobromyslov V. A., <i>Izučeniye grammatičeskich opredelenij i pravil v V—VII</i>	

<i>klassach</i> . G. Horák	127—131
Doroszewski Witold, <i>Kryteria poprawności językowej</i> . F. Buffa	275—278
Fjodorov Andrej, <i>Priomy i zaduči chudožestvennogo perevoda</i> (Spôsoby a úlohy umeleckého prekladu). Ella Sekaninová—Čulenová	243—247
Fjodorov A. V., <i>Osnovnyje voprosy teorii perevoda</i> (Základné otázky teórie prekladu). O. Malíková	247—251
Grifcov B. A., <i>Zametki po technike perevoda</i> (Poznámky k prekladateľskej technike). Viktória Lapárová	251—254
Gvozdev A. N., <i>Očerki po stilistike russkogo jazyka</i> . Ján Horecký	187
<i>Jazykovedný zborník V</i> , 1951. L. Dvonč	279—283
Jefimov A. I., <i>Ob izučeníi jazyka chudožestvennyh proizvedenij</i> (O skúmaní jazyka umeleckých diel). Pavol Ondrus	284—285
<i>Konferencia o otázkach bulharského pravopisu</i> . V. Blanár	52—55
<i>Konferencia o porovnávačej slovanskej jazykovede v Olomouci</i> . Ján Oravec	312
Krjučkov S. E., <i>Voprosy sovremennoj russkoj orfografii</i> . G. Horák	47—52
Prof. Kuznecov P. S., <i>Russkaja dialektologija</i> . Pavol Ondrus	97—102
<i>O jazyce literárnych děl, vybrané stati sovětských autorů</i> . P. Ondrus	183—186
Šapiro A. B., <i>Russkoje pravopisanije</i> . Štefan Peciar	94—97
<i>Terminologia obrábania kovov</i> . G. Horák	309—312
<i>Usnesenie celoštátnej slavistickej konferencie</i>	315—316
Ušakov D. N.—S. Je. Kriučkov, <i>Orfografičeskij slovař</i> . Š. Peciar	132—133
<i>Zpráva o postupe záverečných prác na novom vydaní Pravidiel slovenského pravopisu a o zavedení nových Pravidiel do praxe</i>	391—392

DROBNOSTI

Alebo a čiže 134 — Bezpracný či bezprácny? 61—62 — Bežné číslo či poradové číslo 256 — Čiarka v adrese 256 — Čiarka v spojení *napríklad ak, napríklad keď* 320 — Dbať na čistotu, nie „dbať čistoty“ 190 — Dosiahnuť niečoho — dosiahnuť niečo 317 — Dvadsaťtri koruny? 318 — Elektrizovať — elektrifikovať 319 — HTÚP 64 — Jarovizácia či jarizácia 317 — Jasľový — jaseľský — jaseľský 224 — Južnoslovenský či juhoslovenský 288 — Kombajnér či kombajnista? 63 — Kvantita slov na -dlo 62 — Kvantita zdobených podstatných mien stredného rodu s príponami -ko, -ce 188—189 — Ludia, bdite! 134—135 — Ludskosť a ľudstvo 104 — Mäso, *gen. pl.* mias 427 — Miesiť — hnieť 427 — Modiststvo 135 — Násypár 287 — Nehrdzavejúca oceľ (nie „nerez“) 142 — Nevyhnutelný či nevyhnutný 192 — Novátor a novotár 136 — Odkaz do Rudniam rudnianskym banickým učnom 104 — O prázdninách? 224 — Platovník — platiteľ 189—190 — Predať — odovzdať 425 — Pretvorník — transformátor? 287 — Prídavné mená muzeálne a muzejný 424—425 — Prispieť na niečo — prispieť k niečomu 102—103 — Poverenie pŕdohospodárstva či poľnohospodárstva? 62—63 — Rasca, kmin, stokláška 426 — Rozostavenosť — rozostavanosť 428 — Skloňovanie českých priezvisk typu Vážný 255—256 — Skloňovanie substantíva buržoa 191 — Súciť či súcitíť? 60—61 — Šrafa — šrafovať 287 — Túžiť po niečom, po niekom, za niekým, za niečím 63—64 — Úloha — úkol 256 — Úpravňa — upravovňa 320 — Večera — večer 285—286 — Vírus, virológia 255 — Využite naše služby! 190—191 — Záklopka 286—287 — Zavaracia (nie „zavarovacia“) blana 135—136 — Zrniny či zrnoviny 191.

INDEXY K XVII. A XVIII. ROČNÍKU SLOVENSKEJ REČI

Vecný index — — — — — 429—438

Menný index — — — — — 439—442

Knihy, ktoré došli do redakcie

Nové knihy Slovenského pedagogického nakladateľstva

- Jazyková výchova pre III. triedu stredných škôl, 1953
Učebnica hudobnej výchovy pre II. triedu stredných škôl, 1953
Učebnica hudobnej výchovy pre I. triedu stredných škôl, 1953
Učebnica hudobnej výchovy pre III.—IV. triedu stredných škôl, 1953
Fyzika pre II. triedu stredných škôl, 1953
Sbierka úloh a príkladov z aritmetiky a algebry pre stredné školy, 1953
Telesná výchova žiakov V.—VII. triedy, 1953
L. V. P i s a r e v a, Výchova nervózných detí, 1953
O polytechnickej výchove, 1953
Dr. Martin Jurčo, Nevedeckosť a reakčnosť psychotechniky, 1953
Milan Lajčiak, Pieseň o veľkom priateľstve, 1953
Ján Kostra, Na Stalina, 1953
Božena Němcová, Babička, 1953
V. G. Belinskij, Vybrané pedagogické state, 1953
M. Kukučín, Na dedine, 1953
Janko Jesenský, Výber z prózy, 1953
Nikolaj Nosov, Vyzradené tajomstvo, 1953
Prírodovedecká práca na školách, KPS, 1953
Prvá čítanka pre prvý ročník národných škôl, 1953
Čítanka pre 3. ročník národných škôl, 1953
Čítanka pre 4. ročník národných škôl, 1953
Čítanka pre 5. ročník národných škôl, 1953
J. Horák, Sto kociek cukru, 1953
Ruský jazyk pre I. triedu stredných škôl, 1953
Právne náuky, učebnica pre zdravotnícke školy, 1953
Ing. K. Chochola, Učíme sa merať, pomocná učebnica pre priemyselné školy, 1953
Ing. J. Klág, Parné turbíny, pomocná kniha pre vyššie priemyselné školy strojnícke, 1953
Ing. J. Mackerle, Rozvod motora, pomocná kniha pre vyššie priemyselné školy, 1953
Deskriptívna geometria pre II. triedu gymnázií, 1953
Sbierka úloh z matematiky pre národné školy, 1953
Sbierka príkladov z matematiky, pomocná učebnica pre majstrovské školy kovobné, 1952
Dr. František Krňan, Teória a prax počítania na logaritmickom počítadle, príručka pre odborné školy technického smeru, 1953
V. A. Teturiov, Metodika pokusov z fyziológie rastlín, 1953, KPS
A. S. Makarenko, Vybrané pedagogické spisy, kniha tretia, 1953
Sborník vybraných článkov z časopisu Přírodní vědy ve škole, I. diel, 1953

Nové knihy nakladateľstva Smena

- Umelecká tvorivosť, 1953
Mladí prírodovedci, 1953
Július Fučík, Reportáž zpod šibenice, 1953
Emi Siao, Mladosť Mao Ce-Tuna, 1953
V. Jurezanskij, Človek víťazí, 1953
András Sándor, Boli štyridsiati..., 1953